

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u. 12. sz. Ide intézendő a lap szerkesztéséről érdeklő minden közlemény és levelezés.

B lyegtelen levelet nem fogadunk el. Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Melléklapja: „GÖMÖR-KISHONT T. E. VÁRMEGYE HIVATALOS ÉRTESSÍTŐJE.”

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Ujváros-utca 8. szám alatt (Tóthy-féle házban)
R. Vozary Gyula tanárnál. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetés, nyiltér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasabos petitsor terfoga 6 kr.
Bétyegdíj minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala Rimaszombat Ujváros-utca Tóthy-féle házban, nem különben minden hazai postahivatal.

Az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány uján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A Kárpát-egyesület új szakosztálya.

Magyar ember ritkán jő arra a gondolatra, hogy szórakozásból utazni menjen; vagy gazdasága körül tölti el idejét, vagy ha a gazdasági munka szünetel, árnyas fái alatt pipázva hűsöl. A tulajképen utazni szeretőknek igen kevés konfingensét adja a magasabb rangu hivatalnoki osztály, mely helylyel-közzel meglátogatja a hazai és külföldi fürdőket, megrendült egészségének helyreállítása céljából.

Azonban az utazási vágy az utóbbi időben nálunk is némileg élénkebbé vált. Tavaly Páris, Londont s Olaszország legszebb városait látogatták meg jelentékeny magyar társaságok, az idén Berlin, Hamburg s a Nord-Cap volt tervbe véve, de a terv politikai okok miatt, megvalósulása napjaiban dugába dőlt, mindemellett a fővárosi menetjegyiroda az idén is szép társaságot fog külföldre vezetni.

Mig a mieink a külföld legszebb pontjait keresik föl, addig az idegenek hazánk szépségeiben gyönyörködnek. A lapok rég jelentik, hogy egy negyven tagból álló dán társaság meglátogatja a magas Tátrát s így megyénknek is vendégei lesznek, mert programjukból nem maradhat ki a világhírű aggteleki csepők- és a dobsinai jégbarlang. E két megbecsülhetetlen természeti kincsünk ugyszólván az orrunk előtt van, könnyen hozzáférhető helyen fekszik s mégis azt tapasztaljuk, hogy amerikaiak, angolok, francziák, dánok többen látogatják, jobban ismerik, mint a magyarok. Hazánk e felső vidékei s a bérezes Erdély Schweiz természeti szépségeivel vetekednek: égbetörő sziklák alján kanyargó bájos völgyek, vizesések, tengerszemek, gletscherek, merészen épített vasutvonalak s a szemet, lelket egyaránt gyönyörködtető hegyalakulatok nálunk is ép ugy vannak, mint a turisták százezreitől látogatott Schweizban. — a különbség csak az, hogy az emberi művelt kéz nyomai a mi vidékeinken még csak szórányosan látszanak, míg a kultura magas fokán álló német és franczia népek a természet vad és zordon képeibe életet lehelték, a természet hatalmával szembe állíták az emberi szellem nagyságát.

Ez volna a mi teendőnk is, ha azt akarjuk, hogy külföldi vendégeink, kik műveltségi viszonya-

inkról amugy is telve vannak félszeg ismeretekkel, ez utóbbiakról is kellemes benyomásokkal térjenek vissza hazájokba. A Kárpát-egyesület e tekintetben hálára kötelező munkát végez el, — működésének köszönhető az is, hogy a turisztikai szempontból legérdekesebb vidékek kényelemmel — tekinthetők meg, csak hogy e kényelem jó részben még csak az utazásra vonatkozik, de az egyes pontok nagyobb társaságokat még nem képesek annyira ellátni, hogy a hosszú ut fáradalmi alatt teljesen kifáradt külföldi utazók néhány napig pihenhessenek. Feles számú utak, menedékházak vannak, néhol egy-egy vendéglő is, de több kiválóan érdekes ponton, a szállás és étkezési viszonyok oly primitívek, hogy a passzióból utazó turista kedve elmegey tőlük.

Igy van ez megyénkben is. Az aggteleki világhírű barlangnak nincs vendéglője, pedig a látóvalók közül ez a legérdekesebb partiek egyike, melyhez messze földről, ez idő szerint, még csak döcögős utakon lehet eljutni. A Kárpát-egyesület tehát azáltal, hogy az aggteleki barlang második bejáratát elkészítette, alapvető működését még nem fejezte be. Megyénk az egyesületnek keleti osztályába tartozik, de ennek ressortja oly nagy kiterjedésű, működési köre oly széles, hogy a figyelemnek teljes mértékben való kiterjesztését minden egyes vidékre nézve nem is kívánhatjuk. Azt azonban szeretnők, hogyha a Kárpát-egyesületnek egy gömöri szakosztálya alakulna, mely minden figyelmét a mi vidékeinkre fordítaná. S tekintettel arra, hogy megyénkben az egyesületnek körülbelül 150 tagja van, pár év alatt meglepő eredményt lehetne fölmutatni.

Nincs kifogásunk az ellen, hogy az eshetőleg megalakuló szakosztály székhelye Rozsnyón avagy Nagy-Röczén legyen, kívánságunk egyszerűen csak az, hogy a szakosztály még ez évfolyamán megalakuljon, válasszon szakértő és ügybuzgó tisztikart, mely a szükséges intézkedéseket a világ minden tájékáról erre felé seregülő turisták igényeinek megfelelően mielőbb megtehesse.

E szakosztály működésétől fog függeni az, hogy vadregényes természeti kincseink a körükben felpezsdülő, társadalmi élet által még elragadóbbakká s vonzóbbakká váljanak. —s.

Szemle.

Szeretném látni, ki merné még ránk fogni, hogy nem vagyunk nagy város. Hiszen annyi ujság Philadelphiában sem történik mint itt nálunk, pedig ott megrendelés szerint készülnek a sensatiós hírek. Itt egy hét lefolyása alatt szódarobbanás, vasuti szerencsétlenség a vizimalomban, elite-bál nyáron, érettségi vizsgák, hivatalos lap bemutató száma történt s ráadásul váltóhamisító elfogatása stb., még jó szerencse, hogy valami rendőri brutalitás is közbe nem jött, mert akkor csakugyan ugy volnánk, a mit a franczia enbaras de richesse-nek nevez.

Pedig hát tulajdonképen már ilyen komoly kinézésű laphoz igazán nem is illenék egészen ez a jámbor vidám hangulatu rovat, mert én mindig ugy tapasztaltam, hogy a hivatalos lapok első karakteristikonja az, hogy felülmulhatatlanul unalmasak és komolyak, a mit nem is csodállok egészen, mert — szó ide, szó oda — mégis csak feszélyezve van az a penna, a melyik korlátozva van.

Mi ugyan csak két oldalról ismerünk korlátot: az egyiken az igazságot, a másikon az objektivitást. E kettőre pedig támaszkodunk, hát nincs miért félni tőle.

* * *

Igy megnyugtatta lelkiismeretünket, talán egy saison-cikket is bátran el lehetne követni? Miután azonban fel se tétélezem, hogy egy-két hasáb ujdonságot az iskoláink porából be ne hordana a szél szerkesztőségünk ablakán: magam már csak az érettségi vizsgáról zengek egy kis nótát.

Ha hivatalos lap nem volnánk, akkor azt irnám, hogy minek küldenek ide az érettségi vizsgára olyan kormánybiztos, a kit annyi érett ember nem tudott kapacitálni, de így csak azt irhatom, hogy furesa dolog az, hogy a mi ifjaink a múzsák csarnokában nem szárnyakat, hanem csikókat szereznek.

Hát hiszen nyugodjunk meg ebben is. A világon szükség van mindenre. Ugyan mondják meg nekem, hogy ha rossz diákok, bukott matursok nem volnának a világon, ha minden tanuló kitünően böles volna: kikből lennének akkor — kormánybiztosok?

* * *

T Á R C Z A.

XII. Gyűlés Rimaszombaton.

1867. augusztus hó 12—17-ig.

Az 1866-iki hadjárat s az ezt követő cholera járvány miatt ezen vándorgyűlés egy évvel később tartott meg, mint tervezve volt.

Tagjainak számára nézve (685) ez még az addig legnépesebb megelőző pozsonyi gyűlést is felülmulta. De felülmulta valamennyi eddigit az érdekes kirándulások nyújtotta élvezetekben is, mert Gömörvármegye természeti szépségeiben oly gazdag számos vidéket látogatták meg tagjai, részint a gyűlés tartama alatt, részint annak befejeztével.

A nagygyűlés elnökéül megválasztott Ágost szász Cöburg-góthai herceg a gyűlés vezetésében részt nem vehetvén, azt azzal kárpótolta, hogy a nagygyűlés alkalmából és emlékéül e célra kiküldött választmány által összeállított, 354 lapra terjedő munkát „Gömör és Kishont törvényesen egyesült vármegyének leírása két arcz-, három térképpel és két fametszettel,” melyet Hunfalvy János szerkesztett, saját költségén adta ki.

Ezen mű, melynek földrajzi részét Hunfalvy, az orvosiakat Kiss Antal és Török János tudorok, a vármegye virányát Fábry János, erdészeti viszonyait Greiner Lajos, bányászát Volny József s az egyes községek történeteit és egyéb statisztikai adatait Baksay István s többen irták meg, jelentékeny adatot képez hazánk megismertetéséhez s a gyűlésnek éreznél maradandóbb emlékét képezi. A két arczkép közül az egyik a nagylelkű Maecenást, Ágost her-

ezeg ő fenségét, a második Gömörmegye irodalmi ismertetése körül sok érdemet szerzett s 1832-ben elhalt dr. Marikovsky Györgyöt ábrázolja. Ennek életrajzán kívül (192. lap) még egy újabb időben élt gömörmegyei orvosnak, Kósa Károlynak emlékezetét közli itt Kiss Antal (194. lap.)

Ezen megemlékezéseken kívül találunk a gyűlés Munkálataiban négyet; két rövidebbet az első közgyűlés megnyitó-beszédében, az előbbi gyűlések két elnökéről: herceg Eszterházy Pál soproni és Seitovszky János bibornokról, pécsi nagygyűlési elnökről, kik elvülhetetlen érdemeket szereztek a magyar természettudomány felvirágoztatása körül; és kettőt a Munkálatok elején, melyeket a bezáró közgyűlés arczképekkel a Munkálatokba felvétetni rendelt; ezek Gömörmegye egykori helyelőirója, Bartholomaeidesz László és Wallaszky Pál a magyar irodalom egykori ismertetőjének életrajzai. Utóbbinak dícsőítésére elég legyen Kazinczy Ferencnek róla mondott szavait idézni, hogy „a nemzeti becsület szerencsés védjője volt.”

Gömörmegye monographiáján kívül egy másik maradandó emléke is fennmaradt ezen gyűlésnek. Ugyanis Kovács Sebestyén Endre, a vándorgyűlés alelnöke 100 darab arany pályadíjat tűzött ki hazánk fürdőinek kimerítő leírására, melynek állapotáról, illetve elhanyagoltasáról a gyűlés másik alelnöke, Kubinyi Ágoston megnyitó-beszédében szólott terjedelmesebben.

Kovács S. Endre pályadíján kívül még egy másik is kitűztetett ezen nagygyűlés alkalmából, Koczianovich József által (20 arany), melynek az orvosi tudomány sok eltűnésén, t. i. a chinin keserű ízének részben való elűntetésén, melyet a pályanyertes Rozsnyay Mátyás fejezett fel.

A régiebb pályadíjak közül három ítéltetett oda ezen gyűlésen, u. m. Lészai 12 aranya a cement-mésznek Erdélyben való fölfedezéséért Böhm Jánosnak; az adakozásokból 100 aranya felszaporított gazdasági díj Entz Ferencnek „Uj magyar Gazda” című művéért; és Bu-

da város 30 arany a Török János, tornallyai orvosnak életrendtani munkájáért.

A gyűlés egyes mozzanatai közül kiemelkednek:

Az archaéologiai társulat alapjának megvetése, mely itt az archaéologiai szakosztály kebeléből archaéologiai bizottság név alatt alakult s melynek itt három, 100 frtos alapító és 14 rendes tagja lett.

Az orvosi nyugdíj-intézetéről annyit tudott meg e gyűlés, hogy az alapszabályokat a kormány visszaküldte csekély módosítások végett.

A már leltározott irattár kezelésére nézve Rózsay József pénztárnok választott meg egyuttal levéltárnoknak.

A tudományak, mint ilyennek képviseltetése a főrendiházban óhajtatván, az ez iránti lépések megtételére a központi választmány utasított, a mit azonban csak a főrendiház általános új szervezése alkalmával értünk el.

A közegészségügy rendezése ezen gyűlésből megsürgöttetett, miután a megnyitó közgyűlésen Grósz Lajos „A közegészségügyi intézmények befolyása az egyetemes jólétre” című tartalmas előadásával ismételve feltárta ez ügy nagyfonságát a nagy közönség előtt.

Iparát és gazdasági termékeit szép kiállításon mutatta be Gömörmegye közönsége a vándorgyűlés tagjainak, felhasználván ez alkalmat természeti kincseinek közszemlére való kitételére. A kiállításról szóló jelentés a Munkálatokban olvasható (397—408. lap). A nyilvános kiállításon kívül, nyitva állott a szakembereknek még Benkár József ritka éremgyűjteménye is megtekintés végett.

A közlési előadások közül, a már említettet kívül, még kettő volt nagyérdekű, u. m. Rónay Jácinté „a kenti barlangról” alkalmasságánál fogva, amennyiben, eltekintve az előadás érdekes tudományos voltától, az aggteleki barlangba készülő társaság sokat okult ez előadásból, a barlangok képződéséről, alkotásáról általában s összehasonlítást tehettek hazánk és Anglia eme földalatti természeti csodái között.

A másik Gregus Ágost fontos kérdése volt „Ho-

*) A magyar orvosok és természetvizsgálók a folyó évben Nagy-Váradon tartják 25-ik vándor-gyűlésüket; ez alkalomra dr. Chyzer Kornél Zemplénvármegye főorvosa a vándor-gyűlések történetét írta meg. Szolgálatot vélnék tenni olvasó közönségünknek, midőn az érdekes műnek egyik minket érdeklő fejezetét szerző szívességéből közöljük. S z e r k.

Hajdan Szegedre nézett Európa (Kossuth apánk mondta, hát igaznak kell lenni), ma — Csizre néz Gómör. Nemesak azért mert annyi szép lányt, asszonyt három más vármegyében sem lehet összefogdosni, a mennyi ott volt a mult szombati megnyitóból alkalmával. — hanem azért is, mert ez a fűrdő igazán legnagyobb nevezetessége közé fog tartozni nemesak a megyénknek, de az egész Magyarországnak is. Bámulatás gyógyereje által hívatva van e fűrdő arra, hogy kebelére gyűjtsa a nyomorultak ezereit, hogy ereikbe vért, egészséget, új életet lehellen. Ha majd lassanként megtörik az elfogultság, mely miatt mindig csak a Hall-ok, meg más idegen gyógyhelyek után futunk, majd megismerjük mi is Csiz-t, és a világnak erre a kis pontjára, mint az Istennek nagy áldására fog gondolni sok, sok ezer ember!

* * *

Majd hogy el nem felejttem derék losonezi atyáinkat. Ezek aztán a finom gyerekek! Más megye városai megelégszenek azzal, hogy egymás között perpatvarkodnak s egymás orra elől igyekeznek elkaparni az intézményeket, mikkel atyai kormányunk a hű mamelükságot megörvendeztetni szokta: — de ime Losonezknak kevés már Nógrád, ide kacsintgat Rimaszombat felé, s ugyan- csak tőri a fejét, hogy mit lehetne tőlünk elkaparitania. Nagy nehezen felfedezik a méntelepét; (de hát miért épen ezt?...) nosza, mennek azon módon a miniszterhez, hogy vegye el tőlünk a méntelepét s adja oda nekik.

A miniszternek ugyan sokkal több esze van, semhogy az ilyen badaj kívánságokat teljesítse, hanem hát derék losonezi atyafiak: ugyan mit vétettünk mi nektek, hogy így reánk törtök? Hát egy garas — ára székely nem kellene? azt közelebb is találtok, *gyűrjétek ki*.

Nekünk meg hagyjatok békét, mert majd rajtatok marad a régi közmondás, hogy: „rosz szomszédtság — Török atok!...”

Csatorás.

Valami a gabonatermésről.

A gazdasági kérdések iránt esékly az érdeklődés. Egy gazdasági írónk nézete szerint évek óta az a jelszó: a gabonatermést meg kell szorítani, több takarmányt kell természetünk, szaporításuk az állatok létszámát!

S az eredmény mindezekre nézve statisztikai adatok szerint kedvezőtlen.

Sokan vannak, — mint Jókai is mondja — kik azt hiszik, hogy a gazdaság tudományához értenek. Pedig a nem tudás valóban nem kevés járul ahhoz, hogy 16 európai állam közt holdonkénti átlagos gabonatermésével hazánk a 13-ik helyen áll.

Nagy bajt okoz továbbá a földnek folyton egyoldalú kihasználása: mert, hogy ismét számba hívatkozzam, a szántóföldeknek 85-89 százaléka gabonával van bevetve, ide érte a tengerit is.

Határozottan nagy jelentőségű uralkodó időjárásunk is, mint pl. az idén, midőn április havában kétszer akkora volt a esapadék mennyisége, mint tavaly. Ennek folytán a gazda szeme örömmel és biztató reménységgel kísérhette a vetés fejlődését.

Es így a jelen évi eredményt sem helyesebb irányu gazdálkodásnak, hanem a növény megnöveséhez szükséges sok víz meglétének köszönhetjük.

A víz ugyanis $\frac{1}{5}$ súlyrészben alkotója a növénynek, feloldja meg szállítja a tápszereket, így magyarázható ki a növényzet szépsége és bujasága.

A gazdának ezt tudni nagyon fontos, mert habár nem is áll hatalmunkban esapadékok mesterségesen előállítani, mégis a talajba bejutott esapadékok visszatartatjuk az által, hogy a talaj felszínét mindig lazán tartjuk.

gyan erősödünk társadalmilag? — ő feltéven a kérdést, hogy „vajon a magyar faj az ország többi faja fölött ezentul is megtarthatja-e társadalmi fenségét?” azzal felel: „meg, ha ő lesz az erősebb, mert az a faj uralkodik, a mely hatalmasabb.”

S társadalmi erősödésünkre, gazdagodásra és művelődésre három kellék kell, t. i.: „munka, meg munka, meg munka!” „Háromszoros munka! mert fajunk számos kitűnő tulajdonsága között fájdalom a munkásságot nem találjuk eléggé kifejtve: s épen a munkásság hiánya azon achillesi sark, hol a testvéreink halálra sebezhetnek. Sebezük hát mi halálra saját henységünket: fényűző kiadásaink helyett szaporítsuk inkább bevételeinket, kártya helyett forgassunk inkább könyveket, vetkezzük le szorgalom dolgában a keleti Adámot s igyekezzünk utolérni Európa nyugati nemzetét, s melyet az által. központi választmány mutatott be (63. lap). Sajnos azonban, hogy a helytartótanácsi rendeletnek csak 54 törvényhatóság felelt meg.

Jelentékeny adatot képezett hazánk egészségügyi ismertetéséhez azon birálati összeállítás, melyet Verebely József a pozsonyi vándorgyűlésen Gerley által tett indítvány folytán a hazánkban előforduló elmebeteg és hülyékről és az ezek ápolására szánt intézetekről hivatalos hatósági jelentésekből állított össze, s melyet az által. központi választmány mutatott be (63. lap). Sajnos azonban, hogy a helytartótanácsi rendeletnek csak 54 törvényhatóság felelt meg.

A szakosztályok munkálataiból kiemelendő, az orvosiban tartott cholera értekezés, mely közvetlenül a lefolyt járvány lefolyása alatt a kór körül tett gyakorlati tapasztalatokat összegezte, a nélkül azonban, hogy valami új felfedezéssel gyarapította volna a tudományt.

Érdekesebb volt e tekintetben azon kiválólag statisztikai értekezés, melyet a fáradhatatlan Rózsay József a pesti Rókus-kórház főosztályán és a „Jozefinum” cholera-kórházban észlelt 1132 betegéről állított össze.

A vetések tavaszi boronálása, kapálás, sekély tarlószántás mind olyan művelet melylyel a talaj nedvességét visszatartatjuk.

Az idén, a fentmondottak mellőzése ellenére is rohamos fejlődést mutatott az őszi gabonamű, sőt sok helyen hova tovább megdőlt.

Önként merül föl az a kérdés: vajon ezt az állapotot is az időjárásnak kell-e tulajdonítanunk?

A legtöbb működő gazda egészen annak tulajdonítja, holott az időknek ilyenmü közremunkálását csak részben fogadhatjuk el.

Vitékünkön is, mint általában édes hazánk tulnyomó részében az épen nem tökéletes három nyomásu gazdaság lévén szokásban, ez alapon a buza trágyázott ugar alá kerül. Noha a gabonafélék bő termést igazán csak úgy adnak, ha sok könnyen fölvehető tápanyag áll rendelkezésükre,⁸⁾ mindamellett gabonát friss trágyába vetni helytelen eljárás.

Az istállótrágya első évben nitrogén hatását juttatja érvényre, mely a szár és levél képződését segíti elő. S így ha a mag sűrűn kél, (pedig ez habár foltonként, de a kézi vetésnél többé-kevésbé mindig bekövetkezik.) a világosság hiánya miatt előáll a megdőlés.

Ugyanígyen gazdaságokban szerfölött otthonos az üszögös gabona is. Az üszögös trágya gabona alá hordva megtalálja fejlődésének s tovább szaporodásának feltételét s így lesz a termés is üszögös.

Emellegva nem lehet eléggé ajánlani, hogy a gabonák legnevezetesebbjének, a búzáknak oly előveteménye legyen, mely maga elbírja az erős trágyázást, e mellett tenyészése kevesebb ideig tartson; ilyen a zabos-bükköny, repeze, löhere, trágyázott esalamádé, lóbab, kender; nem rossz a dohány, sőt a korán érő tengeri sem.

Ezen természetvények után rendes vetés mellett ritkább jelenség leend a megdőlés. S majd nem kell félnünk a „nem prima” minőségtől, mint az idén.

Még ugyan nem tudhatjuk, nem fog-e a rozsdá nagyobb mértékben hatni.

Ha a gabona lassan ér, a rozsdá nem fog kárt okozni; ellenkező esetben a szem kétszerre aszottabb lehet. Ovjon az ég mindyájánkat attól.

Kurucz, 1890 jun. 24.

Grazelli.

Helybeli hírek.

Mai számunkkal küldjük szét a „Hivatalos Értesítő” első számát, mely alkalommal azon előfizetőinket, kik eddig kötelezettségeiknek eleget tettek, felkérjük, hogy egy levelező lapon tudassák kiadó hivatalunkkal: óhajtják-e fölkapunkkal együtt az értesítőt is járni? Mert csak azon előfizetőinknek küldhetjük meg a hivatalos mellékletet a fő-lap eddigi előfizetési ára mellett, kik ebbeli számláinkat velünk előre tudatják.

Kinevezés. A földművelésügyi m. kir. miniszter Palm Nándort I. oszt. Csesznek Lajost II. oszt. és Dely Elemért III. oszt., állami állatorvossá nevezte ki. Dely kinevezése folytán a városunkban nem rég szervezett állatorvosi állomás üresedésbe fog jönni. A szakismerettel párosult fáradhatatlan buzgalom méltó jutalma, az előléptetés, örömet kelt bennünk, — mindemellett sajnálatunknak is kifejezést kell adnunk, midőn egy kellő szakismerettel bíró s társadalmi téren is előnyösen ismert fiatal ember távozik körünkől.

Pénztár vizsgálat. E hó 8-án érkeznek városunkba Pécsh Tamás kerületi ev. felügyelő, a képviselőház elnöke és Zelenka Pál püspök a tiszai ág. ev. kerület pénztárának megvizsgálása céljából. A nevezett notabilitások fogadására városunk ev. hívei nagyban készülnek s tiszteletükre közébedet fognak rendezni.

Az érettségi vizsgálat a helybeli prot. egyesült főgymnásiumban a mult hét péntekjén és szombatián ment végbe. 14 ifju közül hat jó eredménnyel, hét egyszerűen tett érettségi vizsgálatot.

Szabad táborozás. A helyben állomásozó tüzer úteg tisztikara és legénysége kedden egész nap a Bakti pusztán táborozott. Dél előtt nagy gyakorlatokat tartottak, mely után a tábori konyha látta el ebéddel a katonaságot. A délutáni uzsonnában a civil urak közül is többen vettek részt.

⁸⁾ Ebből magyarázható ki a műtrágya kedvező hatása, melyről a t. szerk. engedelmével másszor írok. (Köszönettel fogadjuk Szerk.)

Ezen kimerítő munka, melynek igen számos graphicus táblája és a hozzá esatolt fővárosi térkép, a melyen mindazon házak meg vannak jelölve, a hol cholera megbetegedés előfordult, hü képet nyujtva fővárosunk akkori egészségügyi vagy jobban mondva betegülési viszonyainak. (192. 213. lap.)

Hasonló kimerítő munkát találtunk a vándorgyűlések ugyanezen ügybuzgó tagjától a Munkálatokban a Rókus-kórház főosztályán előfordult 1864—5. és 1867. évi typhus, — és 1867-iki himlő-járványról.

A soha nem pihenő Rózsay, mint más alkalommal, úgy itt is felhasználta számos orvos jelenlétét, hogy a magyar orvosi könyvkiadó társulat érdekében buzgólkedjék. („Napi Közöny” 6. lap.)

A mindig gyakorlati Arányi Lajos, ki a kassa-epérségi gyűlésen az akkor új uroszópiát könnyen felfogható modorban ismertette meg hazánk orvosaival, most hasonló gyakorlati vezérfontalat mutatott be a hullában előforduló májbántalmak meghatározására. (306—315. lap.)

A többi szakosztály értekezéseiből csak egyet említek, mely a magyar tudomány vívmánya. Ez Lengyel Béla előleges jelentése a Than Károly által a harkányi kénés vízben, elemzése alkalmával felfedezett új légnemü testről, a szénéleg kénegéről, mely egy parányi széneny, egy éleny és egy kénből áll s COS képlet által van kifejezve.

Mint már az ezen gyűlésről szóló tudósítás elején jeleztem, e gyűlés örökké emlékeztet fog maradni, kivált azon kirándulásoknál fogva, melyeket tagjai Gömörvármegyének majdnem minden nevezetes és érdekes pontjára tettek. Ilyet pedig itt igen sokat találni.

Messze vezetne ha az élvezetes és tanulságos kirándulásoknak bármily rövid esmételére is szorítkoznám. Beérem annak elmondásával, hogy mit látogattak meg a gyűlés tagjai. A kirándulásokról szóló részletes jelentést a Munkálatokban találja az olvasó (409—443. lap) Oláh Gyula ügyes tollából.

Halálozások. Chászár György egyik legpontosabb tszéki hivatalnok hosszas szenvedés után Bpsten mult hó 25-én elhunyt. Családjá a következő gyászjelentést adta ki: Özvegy Chászár Györgyné szül. Dienes Emma mint hitvestárs, id. Chászár György mint atya, nemkülömben Chászár Andor, Szüts-Chászár Margit és Chászár István mint testvérek egy saját, mint az összes rokonok nevében fájdalomtól suttott szívvel jelentik forrón szerett feljéltellen férje, fia és testvérik íj. Jólétsi Chászár Györgynek, e hó 25-én, életének 36-ik évében, hosszas szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytát. — A boldogultnak hült tetemei e hó 27-én délután 3 órakor fognak az angyalföldi halottas kápolnában a róm. kath. hitvallás szertartásai szerint beszenteltetni és a kőbányai új temetőbe örök nyugalomra kísértetni. Az engesztelő szent miséidőzet az elhunytnak lelki üdvéért folyó évi június 1-én Rimaszombatban fog az Urnak bemutatni. — Budapest, 1890. június 25-én. — Béke poraira! — Fájó Fáy Miklós, — Fájó Fáy Barnabás családjával, — Horváth László családjával — mint legközelebbi rokonok — szomorodott szívvel tudatják szerett rokonuk Fájó Fáy Gedeonnak folyó 1890. évi június hó 27-én, életének 72-ik évében, végelgyengülés következtében bekövetkezett elhunytát. — A boldogult hült tetemei vasárnap, folyó június 29-én, délután 5 órakor az ev. ref. vallás szertartása szerint, rokonai porai mellé, a jánosii sírkertben örök nyugalomra helyeztetek. — Áldás poraira!

Borzasztó szerencsetlenség érte a mult héten az alsó malom molnárját, Baffly Jánost. A mint ugyanis a malmon valamit akart igazítani, a kerekék elsodorták és teste legnagyobb részét összetörték, annyira, hogy állat fejéhez dróttal kellett felkötöni. A boldogtalan ember az iszonyu szenvedések miatt el is halt. Temetése kedden d. u. ment végbe nagy részvét mellett.

Terzema. Palócz Kálmán zenekara által a csütörtökön tartatni szokott Széchenyi-kerti terzema e héten kivételkép szombaton, július hó 5-én fog megtartatni.

Vármegyei ujdonságok.

Lelkész beiktatás. Vasárnap, jun. 29-én ment végbe S. Szabó József naprágyi fiatal lelkész beiktatása. A nagyszámú közönség sorában ott voltak Hevesy Benedek orsz. képviselő, Hamvay Aladár földbirtokos, a keleméri, kövecsi, hubói ref. lelkészek, a szomszéd községek tanítói. A beiktató beszédet Kálniczky Endre putnoki lelkész mondta, mely után Szabó József költői és szónoki figurákban gazdag beköszöntő beszédet tartott, vezér-igéül vévén Jelenések III. 18. szakaszát, melyből kifejté hívei előtt, hogy magasatos pályáján három talizmán fogja vezérelni: az evangéliumi szent tudomány, az erkölciség, s az élet és emberismeret. A szép beszéd, mely a hallgatókra mély benyomást tett, önmálló füzetben is megjelent s az ünnepe után a hívek közt kiosztatott, szép összegezesek gyűlvén be általa egy felállítandó népkönyvtár javára. Ebéd után a parochián sok szép felköszöntőt mondtak az új lelképástorra, kinek pályájához mi is állandó szerencsét kívánunk.

Tanítói ösztöndíj elnyerése. A vallás- és közoktatási m. kir. miniszter a Széchenyi-Kolonich-féle alapnál megüresedett ösztöndíj állomások egyikét, melylyel ele-fogytig évi 64 frt jár. Droppa József murányi róm. kath. tanítónak adományozta.

Lelemenyesség. Fűkő Adolf jó nevű pelszézi ref. tanító új számoló gépet szerkesztett, melyről illetékes szakörök igen előnyösen nyilatkoznak. Addig is, míg azt részletesen ismertethetjük, kívánjuk, hogy tanügyi haladásunknak ezen új jelensége mielőbb általános elterjedést nyerjen.

A csizi jódfürdőből. Alig két éve hogy a nagy jelentőségű gyógyforrás egy konzortium kezébe került s az új tulajdonosok gondos keze már is magas színvonalra emelte a kezdetben nagyon primitív állapotban levő fürdőt. Az, a ki pár év óta nem látta, ma alig ismerne rá. Az egész fűrdő egy kutból s néhány kádból állott, a környék árkos, bokros, vadvízes volt; Az uszóhártás baromfiak kedvencz tanya, a karacsonyi ünnepekre kijelölt hízők obligát kirándulási helye ma már — noha még mindig szűk keretben — egy keletkező kis paradicsom bájait sejtetik a szemlélővel. A nem rég felfedezett új — s az előbbinél jóval gazdagabb — forrás fölött emeletnyi magasságra emelkedik a nyolcz szögű pavillon; a tizenhét öl mély kutba két eső vezet, melyeknek egyike az ivó, másika a fűrdő vizet szolgáltatja. Az igazgatósági

Rimaszombatból a gyűlési napok szabad óráiban a közeli kokovai és zlatnói üvegutakat nézték meg.

Ajnácskőre fürdője és regényes vidéke. — Ózdra vas ipara. — Putnokra Serényi gróf mintagazdászának megtekintése végett rándultak ki.

Aggtelekre a világhírű Baradla vonzotta őket, melynek a Munkálatokban (415. lap) olvasható leírását a megye főorvosa Madarász Rezső közölte. Itt létöket a barlang régi bejáratánál levő, Arányi Lajos által készített emléktábla jelzi.

A Jókai löesei fehér asszonya, nemkülömben gróf Andrassy Gyula által nagy hírhez jutott krasznahorkai fellegrárnak, hol a vár tulajdonosa, a kassa-epérségi gyűlés volt lelkes elnöke gróf Andrassy György szívesen fogadta a vendégeket, megismertetését (421. lap), Erössy Lajosnak köszönjük, kinek leírását ugy a várnak s tértképeknek, mint számos más nevezetességeinek fametszetü képei ékítik.

Meglátogatták továbbá Rozsnyót, hol ezen vándorgyűlés III-ik közülése tartatott s hol a vasas fürdőt tekintették meg. Kirándultak Dobsinára, melynek világhírű jágbarlangja akkor nem volt még feltárva, de voltak páratlanul gazdag kobalt és egyéb bányái, melyekről úgy mint Dobsina történetéről és fejlődéséről helyszínen igen tanulságos előadást tartott Dobay Vilmos bányagazgató.

Innen a ritka szépségű sztraczenai völgybe rándultak, melynek sziklakapuján látható emléktábla örökíté meg ittletöket.

A tábla felirata: „Közbörg Ágoston herczeg! téged e sziklak dicsérnek!” az erre vezető remek utnak a herczeg általi építtetésére és fentartására vonatkozik.

Következett Pohorellának és vasgyártelepének s ezután a történeti nevezetességü Murányvárnak megtekintése.

A kirándulás Nagy-Rőzén ért véget. S mindezeket felül e gyűlés emléket még éremmel is megörökítették.

épület esinos schweizi modorban épült emeletes ház, kellő komforttal berendezett lakoszobákkal, tágas verandákkal és folyosókkal. Az építkezés csak a napokban fejeztették be teljesen s a lakó szobák már is mind el vannak foglalva. A fürdő kabinok is megszáporodtak s mindenike izléssel és esinosan van berendezve. Egyszóval az igazgatóság mindent elkövet arra, hogy az emberiség javára oly nagy szolgálata hivatott fürdő mentől nagyobb kényelmet nyújtson betegének. Hatalmas emelkedést mutat a vendégforgalom is: tavaly ilyenkor Csiznek még csak kilencz állandó vendége volt, ma már negyvenkettő s a jelentkezések oly mértékben szaporodnak, hogy a környéken levő parasztlakások is mind le vannak foglalva. A fürdő emelkedésében Glósz Arthur igazgatónak van legtöbb érdeme. Gömörmege ifjúsága a eszi fürdő megnyitása alkalmából június hó 28-án az újonnan épült helyiségekben fényesen sikerült táncmulatságot rendezett. A nagy számmal egybegyűlt előkelő közönség fészelen jó kedvvel másnap késő reggelig mulatott. A fiatalág Dráskóczy László rendezőségi elnökkel az élén, lekötözve figyelemmel s a legszeretreméltóbb jó kedvvel tánczolt fáradhatatlanul. A más megyéből jött vendégek elragadtatva, — a legkellemesebb báli emléket vitték magukkal, — sokszor említették kitérő jókedvvel, hogy ily kitérően mulatni csak Gömörmegeben lehet. Ott voltak: Bornemisza Elemér, Szabó Nándor, Kubinyi Géza, Dráskóczy László, Fáy Barnabás, Fáy Antal, Fáy István nevével, Hámos László nevével, Bodányi Elinóra, Berzeviczy Egidné leányával, Gömör Jánosné leányával, Skrbenszky grófné leányával, Schovrek es. és kir. tüzérkapitány, Vajda István, Vajda Pál, Vajda Ferdinánd leányával, Glósz Arthur neje és leányával, Glósz Barna, Glósz Béla, Molnár József nevével, Szilárdy Béla, Szilárdy Pisti, ifj. Szakall Ferencz, Vecsey Dezső, Desseffy Gizella, Kubinyi Gyula, Horváth József, Gundelíngen Luceán neje és leányával, Ragályi Gyula, Ragályi Ferencz, Berzeviczy György, Palkovich Miklós, Szmeresányi Antal, Orosz György, Diószeghy Zsigmondné leányával, Diószeghy Zsiga, Balog Samu nevével, Flasko György, Kubinyi Andorné, Ginóvszky Lajos, Ebeczky Elek, neje és leányával, Feledy Ferencz, Madarassy Dezső, neje és leánya, Matkovich István, Fornét Gyula, Lengyel György, Hubay Gyula, Szentmiklóssy Kálmán nevével, Edwy esendörhadnagy, Szentiványi Géza, Hevessy Péter, Szelezky Dénes neje és leányával, Szelezky Zoltán, Szelezky Árpád, Török Bálint neje és leányával, Porubszky Imre szolgabíró, Lukács Géza nevével, Marton Anna, báró Nyáry Sándor neje és leányával, báró Nyáry László, báró Nyáry Alfonz, Mariássy László nevével, Hanvay Aladár leányával, Hanvay József, Szakall András nevével, Putnoky Mórész, Gróf Almássy Alfréd, Gróf Almássy Arthur, Lovessányi Zoltán, Lovessányi Béla, Bihary Gusztáv, Hevessy Barna sat.

Tanítói körgyűlés. A gömörmegei ev. ref. tanító-egyesület ez évi körgyűlését július hó 1-ső napján Rimaszében a ref. templomban tartotta meg Tornallyai Zoltán világi- és Szügyi László tanítótanácsbírák elnöklése alatt. — A megnyitó egyházi ének után tanító-elnök: Szügyi László tartott fekölt, nagyhatású beszédet, érintvén benne a tanítói állás fontosságát, buzdítá a tagokat lankadatlan munkásságra, kitartásra. Ezután Csizy Béla egyesületi főjegyző olvasta fel nagy gondalal s szakavatottsággal szerkesztett jelentését az egylet évi működéséről, melyből kitérte, hogy ugy a választmány, mint a szakaszok gyűléseiket megtartva, buzgalommal és szép eredményel működtek. A pályatetelekre beérkezett hat pályamű, melyből három jutalomban, kettő díszrethben, egy elismerésben részesült. Pályadíjt nyert Fűkőh Adolf pelsűezi tanító számtani dolgozata, Beeske Bálint jános-i tanító számtani és „Miként neveljünk az életre?“ című műve. Az egyetemes tanítói gyűlés tételeit több szakasz tárgyalta, s a rimaszombati és vályi szakaszoknak ezekre tett észrevételeit elfogadta a gyűlés. Tanítói képviselőül az egyetemes tanítógyűlésre Csizy Béla választott meg, kinek az egyesület által nyújtott 10 frt segélyhez Tornallyai Zoltán világi elnök ur még 10 frtot adományozott. Bemutatott Fűkőh Adolf pelsűezi tanító új számológépe, melyet a szám- és mértan tanításánál, valamint az új mérték szemléltetésénél igen észszerűtanszkozónak ismert el a gyűlés, s az egyesület által az országos tantervezési bizottság figyelmébe megküldés végett melegen ajánlatik. — Megjelenésükkel többletkész és Sajó-Gömöről Hegedűs és Nagy polg. iskolai tanár urak emelték gyűlésünk fényét; fogadják érte nagyrabecsülésünk és tiszteletünk kifejezését. — Az érdekes és tárgyban, vitában tartalmas gyűlést bezáró elnöki beszéd után a jelen volt tagok közebe mentek Csenesik István vendéglőshöz, hol az izletes étkék mellett kedélyes barátságos társalgás s felköszöntök közt töltött órák után, búcsút vettünk egy évre szeretett kártársainktól. — Adja Isten, hogy a tanítóság buzgó munkássága és nemes törekvése nyerjen kellő méltánylást és elismerést! F. B.

Magyarellenés pap. Ispánmező, vármegyénk községe mintegy hat évvel ezelőtt a lakosság hazafias szellemétől áthatva elhatározta, hogy évenként Péter Pál napján magyar isteni tiszteletet tart. Ezt a határozatot Honécy Odón akkortáiban megválasztott ev. ág. hitv. lelkész szintén pártolta, sőt ez ügyben nagy erélyt fejtett ki, annyira, hogy érte az intelligens közönség becsülését és híveinek szeretetét egész mértékben méltán kiérdemelte. Emlékeztető több éven át magyar isteni tiszteletet ilték meg Péter Pál napjának ünnepe. Tavaly azonban személyi okoktól vezérelve a közkívánalom ellenére a magyar istenitisztelet megtartására hozott határozatot nemcsak nem foganatosította, hanem az ott levő jelenlegi curator Bánkyk András is helyes-lte azzal a tétellel, hogy az isteni tiszteleten szantszándékkal nem jelent meg.

Az aggteleki barlang új bejáratát, melynek áttörési munkálatait f. évi márczius 15-én fejezték be, e hó végén fogják átadni a forgalomnak. Az új bejárat a jósafoi hatáiban, a megyei ut keleti lejtőjén, az uttól 100 lépésre eső mélyedésben van. Hossza 100 méter, melyen átmenve mintegy husz perc alatt juthat le az ember a barlang legszebb részébe a „Csillagvizsgáló-torony“ aljába, hol a

barlang magassága 67 méter. Ettől öt negyed órára van a „Pók-ol“, melynek végső pontján állítólag nő tizenegy év óta nem volt.

Villámütés. mult pénteken a kokovai völgyön nagy zivatar vonult át, a eseresmennyői telepen egy óba beütött a villám s egy ott lévő asszonyt agyon sujtott s testét a felismerhetetlenségig összegezte.

Feltekény juhászbojtar. Csorba Józsi beretkei juhászbojtar azt a nagyon gyakori családás érte, hogy Berely Juli nevezett szeretője változatosság kedvéért Katona István kömvies legényt is részesíté kegyeiben. Eleinte csak túrta a vetélytársat valahogy, mivel még a leánynál eddig nem találkozott vele. E hó 22-én este azonban véletlenül összejöttek a leánynál. A vetélytárs láttára Csorbában felébredt a féltékenység pokoli érzete és Katonát orrull megtámadván, bottal verte fejbe, hogy ő vetélytársat maga mellett nem tűr, de ugy, hogy e nagyon is drasztika magyarázat emlékezetes lesz Katona előtt, mivel bai karját eltörteés fején is súlyos zúzódásokat szenvedett s néhány napig alig hagyhatja el az ágyat. A féltékeny bojtar feljelentették a tornallyai járásbírósnál.

Törvényszéki esernök.

Végtárgyalások. Julius 9-én (szerdán): 1. Magánlak megsértésének büntetével vádolt Czaban János. — 2. Gyújtogatás büntetével vádolt Demeter Labancz János és társai. — 3. Rágalmazás vétségével vádolt Balácsi Jánosné elleni végtárgyalások.

Julius 10. (esütörtök): Csalás vétségével vádolt Náray János. — 2. Súlyos testi sértés büntetével vádolt Verhály István és társai. — 3. Lopás büntetével vádolt Stefankin János és társai elleni végtárgyalások.

Váltóhamisítás. A gömörmegei nép- és iparbankhoz a mult napokban egy váltó adatott be, melynek elfogadója Sebők Miklós, kibocsátója Sebők István és forgatója Fáy Viktor. A 250 frtól szoló váltót az igazgatóság a forgató állására való tekintetből megszavazta ugyan, de a Fáy névalírása gyanut keltvén, kérdést intézett Fáy Viktorhoz, vajjon ő írta-e alá. Fáy Viktor a váltót megsejmelve, nevének aláírását hamisnak nyilvánította, minek folytán a pénzfelvetelre jelentkező Sebők Miklóst a rendőrség emberei azonnal letartóztatták. Tettét azonnal bevallá. Sebők Samarjai János nagybirtokosnál mint béres szolgált.

CSARNOK.

Egy kép Cicero korából.

Irta: Ladányi Béla.

Ugyanaz a nap sütött akkor is mely most, s épen oly melegen mint most, ha még nem melegebben . . . Rómában vagyunk . . .

A Capitolium felől a piacra vezető fő utczán, az ugynevezett elivus Capitolinuson két embert látunk közeledni, kik alkalmasint a praetor-választó gyűlésről jönnek. Fontos dolgokról beszélgetnek. Elénk taglejtésük legalább, mivel szavaikat olykor-olykor kísérik arra enged, következtetnünk.

— Balbius, — szól az egyik — nekem ezek a praetor-esináló comitiák sehogy sem tetszenek; félek, nagyon félek, hogy rám nézve ez a nap még a rossz oldaláról lesz emlékeztetésem!

— Megint az a gyengesség Galba, — felelt a másik — megint az a gyermekes sopánkölés, melynek meglátod, most sincs semmi alapja!

— Hagyd abba kérlek, ugy sem hiszem már szavaidat . . . Látom én, hogy pártunk gyenge, s rám a bukás s akkor még annál is kínosabb sors vár. Hiába . . .

— Csendesebben Galba! — szolt közbe kit az imént Balbiusnak hallottunk szólitani. — még valaki kihallgat, pedig nem szeretném ha Tullius megtudná, hogy javadra működtem, s nem maradtam az ő pártján. Tudja ő jól, hogy a kinél én vagyok, annak az istenek is barátai. Még egyszer mondom, hagyj fel bszantaisáddal, mert Herkules usesse megbánod. De esitt; mintha a a gyászmenet közeledését hallanám . . . csakugyan . . . ök . . . jönnek . . .

Azallat míg embereink közt, kik közül a soványabbat és magasabbat — mint már tudjuk — Galbának, az alacsonyabbat pedig Balbiusnak hívták, a fentebbi párbeszéd folyt, a vicus Tuscus nevű városrésze egyik a forumra nyíló utczájából megindult a gyászmenet, mely a dúsgazdag patriciusnak: Aureliusnak földi maradványait volt az enyészetnek átadandó.

Balbiusnak csakugyan igaza volt. A zenészek — az ugynevezett tibicinek fülhasgató zenéje már a forumra volt hallható s embereink, kik a Clivus Capitolinusról már a forum felé kanyarodtak, ép szemben találkoztak a menettel.

— Nézd, — szolt Galba a tibicinek és gyászdalokat éneklő nők serege mellette elhaladva — nézd ott a halott őseinek viasz-szobrai közt az archimimust ládd-e mily remekül adja szerepét. Nem olyan-e minden mozdulata, mint megboldogult Aureliusé? Nem-e szakasztott olyan az álaraz rajta, mintha magát, a zsgori Aureliust látnók? . . . Huh! . . . láttad-e azt a . . . azt a megvető mozdulatot, láttad azt a megvető pillantást? Hídeg borzongás fut végig tagjaimon, ha rá gondolok arra a napra, mikor a vén fősvény ép ily lenézéleg utasította vissza kérelmemet, midőn épen ilyen ördögi mosoly kíséretében tagadta meg leánya, egyetlen leánya, az istennő Aurelia kezét, kinek szépsége mellett elvész még tán Vénus szépsége is, a Diánál pedig . . .

— De Galba! — szakítá őt félbe Balbius — az istenekre, esendesebben; hisz mindenki figyelmét magadira vonod ha így kiabálsz. Jer vonuljunk a rostrum mögé, ott legalább kevésbé tűnünk fel s mégis szemmel tarthatjuk a népet. Így ni; Aureliát is láthatod innen a gyászolók csoportjában; ott van a többi nők közt a közepe, könnyen reá ismerhetsz, mert ő az egyedüli, ki eltér az ősi szokástól s nem tépi vállaira onló szép fekete haját.

— Aureliát, ah az isteni Aureliát, látom, hogy ne látnám . . . Balbius, mond, Jupiterre kérlek mond, láttál-e valaha hozzá hasonló emberi lényt, kinek ily termete, szabályos areza s ily szép szeméi lettek volna? ugy-e soha, soha sem láttál? — Igen, igazad van Balbius, nem láttál, mert nem láthattál s mert magam sem láttam. . .

— S ez az Aurelia, kit te annyira imádasz, a tiéd lesz, tiédnek kell . . .

— Ne juttasd eszembe kérlek ezt, már a hallásától is irtózom, ha arra gondolok, hogy terved dugába dölhet.

— Gyerekség Galba, nem szégyenled magad magadtól patricius létedre?

— Nem! mert vannak szemem és vannak füleim hogy megtudhassam s észrevehessem velük a többség szándékát, mely Tullius akarja praetorrá választatni. Félek, nagyon félek Balbius, hogy te csak ámitasz.

— Herculesz-usesse tartóztatd magad Galba! Ha nem viselném jobban szívemen a te figyedet mint a magamét, már régen . . . no de hagyjuk ezt, mert a nép már ide csoportosult a rostrum köré, hallgassuk meg inkább ki fog a halott felett beszélni, erre valóban kíváncsi vagyok magam is.

S a gyászmenet ezalatt csakugyan a rostrumhoz, a római társas élet egyik kiváló tényezőjéhez: a szószekhez ért. Elhallgattak a sipok, csak még a naeniakat éneklő asszonyok*) kezdtek hozzá egy bus melodijú gyászdalhoz. Elhangzott ez is. Néma esend lön, csak közbe-közbe hangzott a rokonok és a fogadott sirók zokogása és jajgatása, és e néma esend közben egy délezeg alak válik ki a gyászolók csoportjából. — Midőn megszólal, rezeg a hangja a megindultágtól s még reszketőbbé válik akkor, mikor szeméi a bánatos Aurelia szemével találkoznak. A hallgatók szemében az igaz részvét könyve esillog, csak néha-néha sugja oda egyik a másiknak:

— Soha sem akartam jobban, hogy Tullius legyen a praeter, mint most.

Két ismerősünket is ugy látszik meghatotta Tullius beszédének valamely része, mert egészen a rostrum háta mögé bujtak.

— Aurelia ezt szereti, ezt a gyermeközöt; — sugja oda Galba Balbiusnak — e miatt a sehonnai siró fráter miatt kellett nekem a visszautasítás szégyenét eltárnóm, ő miatta hányták szememre hogy, hogy gondlhattam rá magam kopasz fejemmel a nősülésre. — Anyi szégyen zudul felém, hogy alig bírom elviselni s mindennek az oka . . .

— Tullius — ugy-e? — Ne félj! nem sokáig lesz utadban; ha praetorrá választanák, a mit biztosra vehetsz, neked áll jogodban a kiskoru Aureliának gyámot adni s mért ne lehess utóvédre te magad a gyám; a gyámleányból meg aztán könnyű feleséget csinálni . . .

— A régi nóta, mely engem ebbe a tragi-comoediába hajtott, de ne hídd hogy elhiszem még . . .

— Csendesen Galba. Ha iskolás gyermek volnál, azt mondanád: „Ostoba, számár vagy,“ de . . . Nézd, nézd, ha nem esznek szemem, ott Calpurnius és Rabirius jönnek, karjukon a praetori jelvényekkel; alkalmasint itt keresik a megválasztott praetort, tisztelegni akarnak nekem; menj fogadd őket. Látod a nagy utat nyit nekik, erre felé közelednek a szószekhez. Hiszel-e már szavaimban? Galba oda nézz?

— Látom, igen; Rabirius és Calpurnius jönnek . . . Igazad lehet! . . . csakugyan . . . miatha engem keresnek.

A szónok épen akkor ért beszédének leghatásosabb részéhez. — A halott érdemeinek s jóságának előszámlálása megindították a közönséget, de a támasz és vigasz nélküli keserves árváságnak megható rajzával a nép együtt sirt a gyászolókkal. Tullius is meg volt indulva; elhallgatott egy pár pillanatra.

A követek, a népgyűlés követői pedig, kiknek kötelességük a megválasztott praetort üdvözölni, bár hol is találják, a tömegből előfurazkodva, mindenki füle hallatára Tullius, a mostani szónokot nyilvánítk praetornak nem pedig Galbát s felszólítják a jelvények átvételére, hogy a további szertartásoknál már mint praetor szerepelhessen.

Ekkor elősiet a szószek háta mögül egy ember s följajnlja szolgálatát a tóga felöltésénél.

Balbius volt!

Ime a mai ember két ezer év előtt!

*) Naeniáknak nevezték a régi rómaiak a gyászdalokat, melyeket arra a ezétra fogadott siró asszonyok és színészek u. n. mimusok énekeltek.

Felelős szerkesztő: Dr. Veres Samu.

Kiadó-tulajdonos: Dr. Bernát István.

Magán-hirdetések.

Nevelő.

Egy III. évet jó sikerrel végzett tan. kép. növendék, ki a zenében kezdőknek tanórákat adni, valamint a népiskola, s a gymu. 1—2. osztályu növendékeit egyes osztályokra előkészíteni képes; ajánlkozik a 2 havi szünet alatt nevelőnek, vagy helyben, privát órákat elvállal. Bővebb tudósítást — lakásán a községi iskolában.

Hirdetmény.

1260. szám. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Csuva János** fűrészi lakos végrehajtatonak **Olman Andor** fűrészi lakos végrehajtást szenvedő elleni 115 frt tökéketelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. trvsz. területén lévő Fűrészközségben fekvő a fűrészi 16. sz. jtkjben foglalt Olman András néven álló A 1—9. s. sz. alatti 1/8. urbéri telekre, 105. számu házra az árverés 787 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi július hó 10-ik napján d. e. 10 órakor Fűrészközségbe a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok beszáradék 10 %-át vagyis 78 frt 70 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezehez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpenznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1890. évi márcz. hó 1-ső napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hänrich kir. tszéki bíró.

Hirdetmény.

1739. sz. — A **Lőkősháza községében** gyakorolt italmérsi jogért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. sz. ügy. miniszteri rendelet 9. és 10-ik §§-hoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül **1890. évi augusztus 9-ik napjának d. e. 9 órája** a kir. trvszék 14-ik sz. hivatalozójába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítették, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek.

Kir. trvszék Rimaszombat, 1890. június 27-én.

Fornét, **Cseh,**
kir. trszéki elnök. kir. trszéki jegyző.

Hirdetmény.

A felső-sajói, fekete-lehotai, geczefalvi, restéri, ochtinai (belső és hradeki) és rekenye-ujfalusi **korcsma épületek**; ugyszintén a felső-sajói, ochtinai, rekenye-ujfalusi és kuntaploczai **vizimalmok** ezennel **eladóvá tételnek.**

Kötelező zárt ajánlatok f. év augusztus hó 24-ig aláírottához (Csetneken) intézendők.

BABNIGG EMIL,
közbirtokossági igazgató.

Hirdetmény.

1847 sz. — A **Kraszko** községben gyakorolt italmérsi jogért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. sz. igazs. miniszteri rendelet 9-ik és 10-ik §§-hoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül **1890. évi augusztus 2-ik napjának d. e. 9 órája** a kir. trvszék 14. sz. hivatalozójába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítették, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire ezennel idéztetnek.

Kir. trvszék Rimaszombat, 1880 június 27.

Fornét, **Cseh,**
kir. trszéki elnök. kir. trszéki jegyző.

Honi gyártmány.

Az „Eperjesi népbank“ kályhagyára mely a legújabb időben Eperjessen épült s a külföldi gyárak mintájára, a mai kor igényeinek megfelelőleg, tetemes költséggel rendeztetett be, azon kellemes helyzetben van, hogy az első rangú külföldi gyárak módja és mintái szerint készített hazai gyártmányai-
val a fokozottabb igényeknek is, még pedig a külföldieknél jutányosabb árakon megfelelni képes.

Miért is igen jó minőségű és izlésteljes kivitelű

eserépkályháinak

nagyobb választékát és készletét felállításal vagy a nélkül a t. e. közönségnek távolabb fekvő vidékekre is megvételre ajánlja.

A minták megtekinthetők, az árjegyzékek kaphatók és megrendelések tehetőek **Merkl Gyula** urnál Miskolczon vagy Eperjessen a tulajdonos

3—4 **Eperjesi népbanknál.**

Hirdetmény.

1259. szám. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkögyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Dianiska István** mint Tiszolez város birájának végrehajtónak **Galik János** s társai végrehajtást szenvedő elleni 55 frt 22 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. trvszék területén lévő Tiszolez községben fekvő a tiszolezi 512. sz. tjkvben foglalt A 1—9. s. sz. a. urb. telekből, 503. sz. házból és urb. erdő s legelő illetményből Galik János egyharmad rész (1/3) jutalékára az árverést 785 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi július hó 14-ik napján d. e. 10 órakor Tiszolez községben a község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 78 frt 50 krt, készpénzben, vagy az 1881. LX. t. e. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. e. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1890. évi február hó 28.
A rimaszombati kir. trvszék mint telekkögyvi hatóság.
Hänrich, k. trvszéki bíró.

Hirdetmény.

2068. szám. — A rimaszombati kir. trvszék mint telekkögyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Nagy János Hesznyítési** végrehajtónak **Forgon János** jogutódai **Pósa Pál** és kiskoru **Pósa Gizella** radnói lakos végrehajtást szenvedő elleni 76 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Radnót községben fekvő a rad-

nóti 220. sztkönyvben A 1—55 s. sz. alatti ingatlanokból Pósa Pál és kisk. Pósa Gizella 1/2 rész jutalékára az árverést 406 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi aug. hó 22-ik napján d. e. 10 órakor Radnót községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 40 frt 60 krt készpénzben, vagy

az 1881. LX. t. e. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. e. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1890. évi ápril. hó 9. napján.
A rimaszombati kir. trvszék mint telekkögyvi hatóság.
Tomcsányi, kir. trvszéki bíró.

Felvételi s pályázati hirdetmény.

A rimaszombati m. kir. földmives iskolánál, — melynek célja kisbirtokosokat s bérlőket gazdaságaik okszerű kezelésére s berendezésére oktatni, nagybirtokosoknak megfelelő gazdákat képezni, — az erre szervezett két éves tanfolyam október 1-én veszi kezdetét.

A felvételti óhajtok, ez iránti kérvényeiket 50 kros bélyeggel ellátva, a nagyméltósági földmívelésügyi m. kir. minisztériumhoz czimezve, folyó évi augusztus hó 15-éig kell, hogy betérjesszék az alant irt igazgatósághoz.

Felvételi feltételek következők:

1. 17 éves életkor — pár hónapi különbség, ha az illető jó kifejlődésű erőteljes, figyelembe nem vétetik. — egészséges testalkat, mely utóbbi orvosi bizonyítvánnyal igazolandó.

2. A legutóbb nyert iskolai bizonyítvány, melyben a magyar nyelven olvasni, írni tudás, a négy alpművelébeli jártasság, s a jó erkölcsű magaviselet igazolása szüksegteltetik.

3. Kivántatik oly írásbeli nyilatkozat a belépni óhajtó szüleitől esetleg gyámjától, melyben kötelezettséget vállal, hogy a teljesítendő fizetéseket az iskola penztárába mindég időre beszolgáltatja. — Ellátási díj egy egész tanévre (11 hónap) 150 frt, fele közvetlen a belépéskor fizetendő; ugyanekkor 10 frt biztosítási díj az esetleg tett károk, elhasznált gyógyszerekért helyezendő letébe, mely végleges távozásakor leszámoltatik. — Továbbá 3 frt könyvtári díj egyszerre s mindenkorra. A második félévi tápláj, az illető tanév márczius hó első felében fizetendő be.

Mint hogy a fizetés ezen feltételeit szegényebb szülők nem tudnák teljesíteni, a nagyméltósági minisztérium ösztöndíjas helyeket engedélyezett, melyekre ezennel pályázat hirdettetik:

1. több teljesen ingyenes ellátással
2. több 40 frt fizetendő díjjal.

Vannak alapítványos helyek is, Rimaszombat városa által, s Gömörvármegye által, mely helyek betöltése első sorban az illető alapítótól függ.

Jegyzet: Az iskolába belépő magával tartozik hozni fehérneműt, még pedig: 6 inget, 3 törülközőt, 6 lábravalót, 4 ágylepedőt, 1 szalmazsákot, 2 párnahajat, 1 párnát, megfelelő számú zsebkendőt és kapezákot, erős felsőöltözéket és 2 pár eszmat, kést, villát és kanalat.

Minden tanuló a tanév elejétől annak bevégztéig nap nap mellett gazdasági s kerti munkába osztatik be, s azt minden vonakodás nélkül köteles teljesíteni. Mint II-od éves, már bizonyos hatáskörrel is ruháztatik fel, hogy önmálló gondolkodásra legyen utalva, s ezért minden óra egymásutáni sorrendben van: főgazda, kerti gazda, tejkezelő, sajtos, takarmányos. Ezek a saját körükben történetről naplót vezetnek, s arról számot adni tartoznak.

A kiképzésre felette előnyösen hat a gazdaság terjedelme, s annak dús felszerelése:

Szántóföld	308 cat. h.	267	öl
Rét	80	442	" "
Erdő	472	800	" "
Belsőség	37	510	" "

Összes: 898 cat h. 419 öl.

Az igaz állatokon kívül (16 drb. ökör, 4 pár ló) szép simmenthali tehenészet van beállítva, mintegy 30 drb fejős tehénnel, juhászattal, sajtkezelés, mintegy 8 holdnyi kerttel s méhészettel.

Gazdasági gépek, a belterjes gazdaság minden kívánalmainak megfelelőleg felszerelvek: 8 lóerejű locomobil, arató gép, kaszáló gép, sor- és szóravető gépek, gőzfűllesztő a takarmány előkészítéséhez stb. Bővebb értesítéssel, megkeresésre szívesen szolgál:
1—3

Rimaszombat, 1890. június 23.

A m. kir. földmivesiskola igazgatósága.

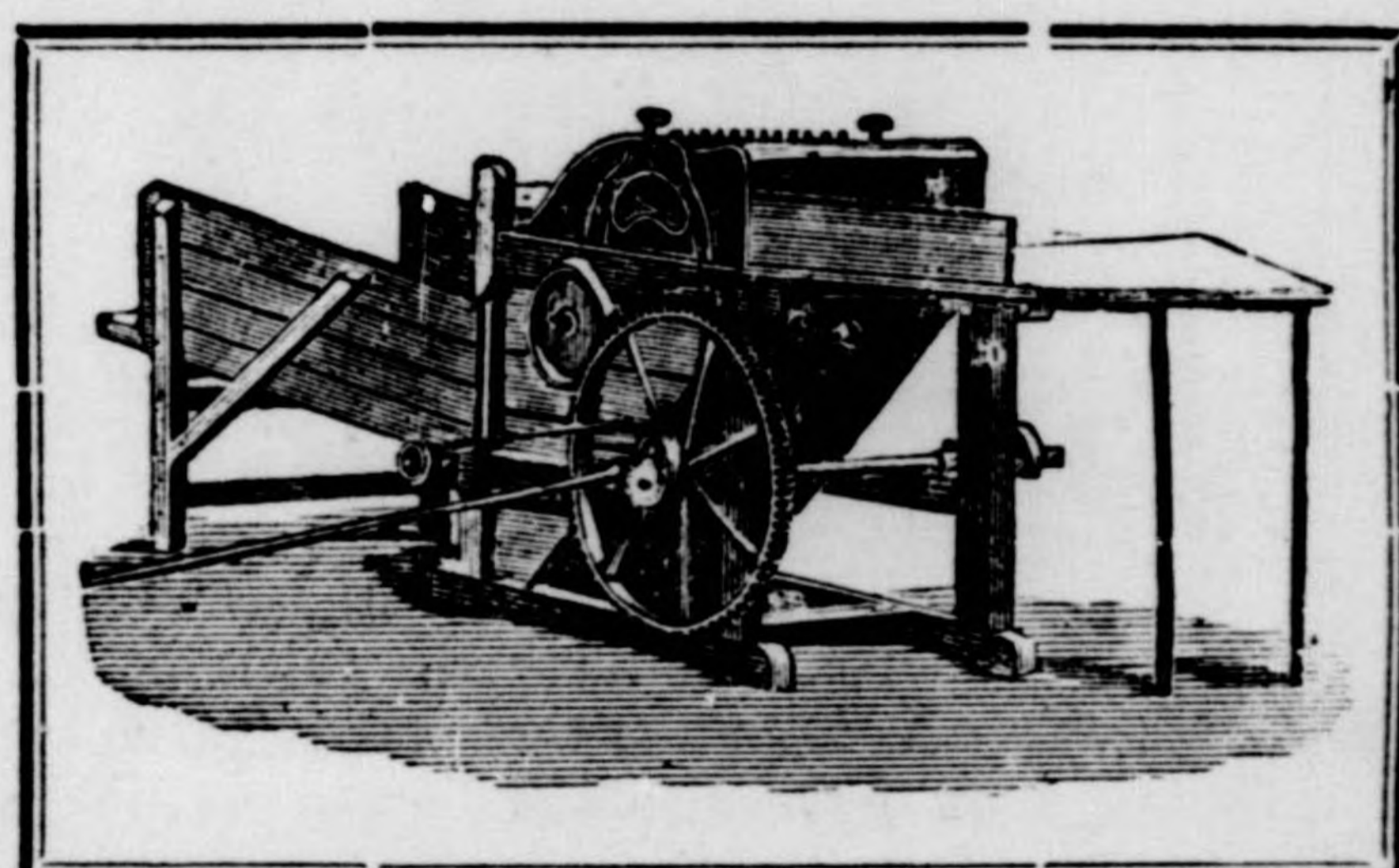
FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntödéje Kassán, eperjesi-ut 16. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával czél szerien s gondosan gyártott jöhrnevé gépeit a **közlekedő nyári idényre**, nevezetesen: **Cseplőkészületeit** könnyű járással, járgány vagy gőzmozdony általi hajtásra.

Kézi-cseplőgépeit, járgány-hajtásra is alkalmazva, szalmarázói készülékekkel vagy anélkül.

Backer- és magtár-rostait, továbbá mindenemű **szivattyukat, gőzgepeket és gőzkazánokat.** — **Szeszgyárberendezéseket**, m. péld. **Henzefőzők, kavará-készületek, maláta- és burgonyazuzókat** stb.

➡ Gépgyárunk gyártmányainak **jelentékeny készletét tartjuk állandóan.** ➡
Gazdasági gépeink képes-, valamint öntödének gyártmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük. 6—6

A legkedveltebb és legelterjedtebb fővárosi napilap.

BUDAPESTI HIRLAP

Szerkesztők és laptulajdonosok:

CSUKÁSSI JÓZSEF és RÁKOSSY JENŐ.

Előfizetési árak: **Egy hónapra 1 frt 20 kr. Egy negyedre 3 frt 50 kr. Felévre 7 frt.**

➡ **Még június hó folyamán** ➡

megjelenik a „Budapesti Hirlap“-ban **Stanley könyve** a legújabb afrikai utazásáról:

A LEGSÖTÉTEBB AFRIKÁBAN,

melyet az egész művelt magyar közönség nagy érdeklődéssel vár. Az érdekes mű az összes jogosított könyvkiadásokkal (köztük a magyar jogosított könyvkiadás is) egvidejűleg fog megindulni.

➡ **A július elsejével belépő új előfizetők STANLEY KÖNYVÉNEK addig megjelent részét INGYEN kapják meg.**

➡ A „Budapesti Hirlap“ az egész túrdó-évad alatt előfizetőinek kívánságára a lapot bárhová utánuk küldi meg akkor is, ha a nyáron át többször változtatnak tartózkodási helyet.

➡ Az előfizetési összeg legczél szeriebben postautalványon küldhető következő czimen: ➡

„Budapesti Hirlap“ kiadóhivatala Budapestben, Kalap-utca 16.